

به نام خدا

همزمان همکاری شانگهای

ماهیت، وضع موجود و پتانسیل های همکاری

(نظام جامع تبادلات مالی شانگهای-SFTS)

~~نویسنده~~

حامد فرھمنہ معین

محمد ابراهيم سمري

مسعود آقا کوچکی

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

و به موجب مطالعه و پژوهش های بازرگانی

۱۳۹۸

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
نویسندگان
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

فرهنگد معین، حامد، ۱۳۷۰-
سازمان همکاری شانگهای: ماهیت، وضع موجود و پتانسیل های همکاری
: حامد فرهنگد معین، محمد ابراهیم سماوی، مسعود آفاکوچکی
تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۹۸.
۱۹۵ ص:، مصور، جدول، نمودار ۵/۱۴ × ۲۱/۵ س.م.
۴-۷۴۶-۴۶۸-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شناخته افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

قیفا
سازمان همکاری شانگهای [Shanghai Cooperation Organization]
همکاری های آسیایی [Asian cooperation]
روابط مالی بین الدولی -- آسیا [Intergovernmental fiscal relations -- Asia]
ایران -- روابط خارجی -- چین [Iran -- Foreign relations -- China]
چین -- روابط خارجی -- ایران [China -- Foreign relations -- Iran]
حسینی، میرعبدالله، ۱۳۴۹-، ویراستار
JZ5333/5:
۳۲۷/۱۷:
۵۸۱۱۷۳۰:

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی

سازمان همکاری شانگهای

نویسندگان: حامد فرهنگد معین، محمد ابراهیم سماوی، مسعود آفاکوچکی
ویراستار علمی: میرعبدالله حسینی

صفحه آرا: سیده سمانه حسن زاده

طراح جلد: حامد یعقوبی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۸

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۳۱۰۰۰ تومان

شابک: ۴-۷۴۶-۴۶۸-۹۶۴-۹۷۸

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی

« کلیه حقوق محفوظ و مخصوص شرکت چاپ و نشر بازرگانی است. »

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتراز بلوار کشاورز، نبش کوچه همدان،

شماره ۱۲۰۴ / تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹ - ۰۲۱

ایمیل: info@cpcc.ir

WWW.CPCC.IR

خلاصه کتاب

یکی از چالش‌های جمهوری اسلامی ایران، وابستگی به برخی از نظامات اقتصاد جهانی است. وابستگی ایران، اعمال تحریم‌های اقتصادی بر ایران است که دلیل اثرگذاری آن، وابستگی ایران به چین و بسیاری از کشورها، به زیرساخت‌ها و ابزارهای جهانی است. مورد دیگر، اعمال تحریم‌های اقتصادی بر کشور روسیه جهت عقب راندن این کشور در بحران اوکراین است. با وجود چنین تهدیداتی از ناحیه بیرونی، کاهش وابستگی از طریق متنوع کردن بهشت توصیه است.

بنابراین یکی از استراتژی‌های مناسب جهت مقابله با فشارها و تهدیدات، گسترش همکاری‌های چندجانبه با سایر کشورها از جمله کشورهای منطقه شرق است. این هدف از طریق پیوستن به اتحادیه‌های موجود سریعتر محقق خواهد شد. اما باید توجه داشت که صرف علاقه ایران برای پیوستن به این اتحادیه‌ها کافی نیست. چراکه تجربه نشان داده است که اگر ایران آورده‌ای برای این اتحادیه‌ها نداشته باشد، با عضویت ایران در این نهادها موافقت نمی‌گردد و یا جایگاه درخوری به ایران داده نمی‌شود. برای حل این معضل، در این طرح پیشنهاد شده است که حجم بالایی خرید انرژی شرق از ایران از یک سو و خرید کالا و خدمات ایران از این کشورها از سوی دیگر، بهانه ایجاد بستری مطمئن برای تسویه مالی تبادلات کالا و انرژی قرار گیرد. این سامانه می‌تواند به مرور زمان، تمامی اجزای یک نظام جامع تبادلات مالی فرامرزی از جمله سیستم پیام‌رسانی مستقل، سامانه تسویه تراکنش‌ها و بستر پرداخت خالص حساب تسویه را براساس ترتیبات مقرر بین ارزی ایجاد نماید. چنین بستری در بلندمدت، نظامی

هم چون نظام تبادلات مالی منطقه‌ای اتحادیه اروپا را برای شرق ایجاد خواهد کرد. به نظر می‌رسد این طرح در اتحادیه‌هایی هم چون سازمان همکاری شانگهای، مورد پذیرش اعضا قرار گیرد و موجبات ارتقای جایگاه ایران در این اتحادیه‌ها را فراهم آورد.

بهترین بستر جهت تحقق اجرای هدف کتاب، سازمان همکاری شانگهای (SCO) شناسایی شد. این سازمان، بزرگ‌ترین سازمان بین‌المللی پس از سازمان ملل متحد است که اعضای دائم و ناظر آن مجموعاً دارای ۵۰ درصد خشکی کره زمین و ۶۰ درصد جمعیت جهان هستند. با توجه به درخواست‌های متعدد از سوی سایر کشورها برای عضویت در این سازمان، قدرت آن در منطقه و جهان روز به روز بیش تر خواهد شد. به لحاظ تاریخی، این سازمان از سال ۱۹۹۶ میلادی در قالب گروه شانگهای، با هدف غیرنظامی کردن مرز چین و شوروی تشکیل شد. با توجه به موفقیت آن در انجام مأموریت‌ها، از سال ۲۰۰۲ اهداف خود را توسعه داد و از سال ۲۰۰۴ شروع به جذب اعضا کرد. سال ۲۰۱۷ میلادی، شش کشور عضو اصلی این سازمان هستند که مهم‌ترین آن‌ها کشورها، چین، روسیه و قزاقستان است. کشور هند نیز به همراه پاکستان که جزو اعضای ناظر بودند، در حال انجام اقدامات مربوطه جهت عضویت دائم هستند. علاوه بر اعضای دائم، چهار کشور عضو ناظر SCO هستند که ایران جزو آن‌هاست. شش کشور دیگر از جمله ترکیه نیز برای عضویت ناظر درخواست داده‌اند که هنوز با درخواست آن‌ها موافقت نشده است. در کل اهداف جدید سازمان که در منظور و اساس نامه آن درج شده است، ترکیبی از اهداف سیاسی، امنیتی و اقتصادی است که با هدف طرح کتاب همخوانی دارند.

کشورهای عضو دائم و ناظر SCO در مجموع ۳۸ درصد انرژی جهان را تولید می‌کنند و معادل همین میزان مصرف انرژی دارند. این آمار نشان‌دهنده خودکفایی اعضای سازمان در زمینه انرژی و عدم نیاز SCO به کشورهای بیرون از سازمان برای تأمین انرژی است. دو کشور چین و هند، بزرگ‌ترین مصرف‌کننده انرژی SCO هستند که بیش‌ترین واردات انرژی را در میان کشورهای SCO دارند. عمده واردات انرژی این دو کشور از کشورهای SCO مربوط به روسیه، ایران و قزاقستان است. جالب توجه است که اغلب کشورهای SCO در تجارت با چین، تراز تجاری منفی دارند و این

کشور شریک تجاری اول اغلب آن‌هاست. نتایج کتاب نشان داد که کشورهای حوزه CIS وابستگی بالایی به روسیه دارند. بنابراین در صورت موافقت روسیه و چین با اجرای پیشنهادی در سازمان، عملاً بقیه اعضا تابع این دو عضو خواهند بود. بررسی انگیزه‌های روسیه و چین نشان داد که اجرای طرح پیشنهادی کتاب، منافع قابل توجهی برای روسیه (از جنبه سیاسی) و چین (از جنبه اقتصادی) دارد که موجب حمایت آن‌ها از تصویب طرح در SCO خواهد شد.

در سال ۲۰۱۵ میلادی، صادرات کشورهای عضو SCO به یکدیگر ۲۵۸ میلیارد دلار بود و میزان معادل مقدار از یکدیگر واردات انجام داده‌اند. بنابراین اعضای SCO بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار با یکدیگر تبادلات تجاری داشته‌اند. این در حالی است که محاسبات کتاب نشان می‌دهد پتانسیل تجارت بین کشورهای SCO در بخش کالایی ۹۰۰ میلیارد دلار در بخش انرژی ۱۶۰ میلیارد دلاری است. بنابراین در حال حاضر حدود نیمی از این پتانسیل ما مورد استفاده قرار می‌گیرد. ایجاد نظام تبادل مالی پیشنهادی در این کتاب، کمک شایسته‌ای به افزایش سطح موجود تبادلات تجاری کشورهای SCO تا سطح پتانسیل‌ها محاسبه شده خواهد کرد. اعداد مذکور به نوعی دورنمای کاری نظام تبادل مالی پیشنهادی کتاب را نیز نشان می‌دهند.

با توجه به زمان بردن ایجاد نظامی جامع برای تبادلات بین اعضای SCO با یکدیگر، لازم است اجرای این نظام تحت سناریوهای زمان‌بندی شده صورت گیرد. برای این منظور در سناریوی کوتاه‌مدت، کشورهای عضو SCO می‌توانند با استفاده از مفهوم تجارت متقابل، عمده مبادلات خود را از طریق گشایش خط اعتباری محدود با یکدیگر تسویه نمایند، بدون آن‌که از ارزش‌های چون دلار استفاده کنند. در این سناریو بانک مرکزی دو کشور، توافق‌نامه تجارت متقابل امضا می‌کنند و بر طبق آن متعهد می‌شوند به میزان تبادلات تجاری مشترک تفاهم شده، خط اعتباری به نفع کشور مقابل گشایش نمایند. سپس بانک‌های مجری توافق مشخص می‌شود و مبادلات تجاری دو کشور از طریق توافق‌نامه تجارت متقابل و بدون نیاز به ارز واسطه تسویه می‌گردد.

در سناریوی میان‌مدت، توافق‌نامه‌های تجارت متقابل امضا شده بین اعضا، در یک اتاق واحد به نام اتاق تسویه شانگهای (SCH) جمع می‌شود تا از این پس از طریق

مکانیزم واحدی تسویه گردد. برای این منظور، تمامی بانک‌های مجری در توافقات تجارت متقابل، در اتاق تسویه شانگهای عضو می‌شود و حسابی مجازی نزد اتاق برای آن‌ها افتتاح می‌شود. در واقع اعتبار اتاق تسویه جایگزین خط اعتباری تخصیص داده شده از سوی بانک‌های مرکزی هر کشور در سناریوی کوتاه‌مدت می‌شود. کلیه مراودات بانک‌های عضو با یکدیگر در SCH ثبت شده و تا سقف مشترک با یکدیگر تسویه می‌شود. حسابداری SCH براساس یک ارز واسط و مورد قبول جهانی هم چون دلار، یورو یا ران خواهد بود تا تلاطمات ارز کشورهای عضو، خللی در عملکرد اتاق ایجاد نکند. بانک مرکزی هر کشور موظف است مرجعی را جهت اعلام نرخ برابری ارز ملی خود در برابر سایر ارزها تعیین نماید. هم‌چون روند تکاملی طی شده در سامانه تسویه تارگت ۲ در اروپا، در گام‌های بعد می‌توان به اتاق تسویه شانگهای یک پیام‌رسان مالی (با نام پیشنهادی «SFT» فرز تا بستگی SCH به سامانه جهانی سوئیفت قطع شود.

در گام بعد لازم است وابستگی SCH به ارز واسط (جهت واحد محاسباتی) نیز از بین برود. بدین منظور پیشنهاد می‌شود در سناریوی بلندمدت، ارزی مجازی با نام پیشنهادی ابریشم معادل بانک کرم دلار ایجاد شود. جهت مشخص شدن رابطه حسابداری هر ارز با ابریشم، لازم است بازار ارز و طلای شانگهای (SEGM) ایجاد شود. با ایجاد چنین بازاری، رابطه هر ارز با طلا و ارز مجازی ابریشم مشخص می‌شود که به معنای مشخص شدن رابطه دو به دوی آن‌ها با یکدیگر است و مورد استفاده SCH قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است که چین و روسیه به دلیل ذخایر بالای ارز و طلا، هم‌اکنون نیز به دنبال ایجاد چنین بازاری هستند.

هم‌چنین ممکن است تبادلات بانک‌ها با یکدیگر به طور کامل در اتاق تسویه شانگهای تسویه نشود. به همین دلیل نیاز است بستری برای پرداخت و تخصیص حساب تسویه وجود داشته باشد. برای این منظور پیشنهاد می‌شود در سناریوی بلندمدت، بانک تسویه و پرداخت شانگهای (BSP) با ساختار و وظایفی مشابه بانک تسویه جهانی (BIS) ایجاد شود. وظیفه ثبت نام بانک‌ها در اتاق تسویه شانگهای، پیام‌رسان شانگهای، بانک تسویه و پرداخت شانگهای و بازار ارز و طلای شانگهای بر عهده این بانک گذاشته می‌شود. نحوه مدیریت و مالکیت این بانک به صورت

سهام‌داری خواهد بود؛ بدین ترتیب که هر بانکی می‌تواند سهام آن را خریداری کرده و در ساختار هیئت مدیره آن حضور یابد. سهام این بانک همان ارزش ابریشم خواهد بود که مورد استفاده کشورها و بانک‌ها برای قرض‌دهی، پرداخت بدهی، پرداخت خالص حساب تسویه و غیره قرار می‌گیرد.

بدین ترتیب می‌توان به تدریج تمامی اجزای یک نظام کامل تبادل مالی منطقه‌ای از جمله سیستم پیام‌رسانی مستقل، سامانه تسویه تراکنش‌ها، سامانه اعلام برابری نرخ ارزها و سامانه‌ای برای پرداخت خالص حساب تسویه را ایجاد نمود. با توجه به حضور کشورهای سودا، اتحادیه، پیش‌بینی می‌شود طرح حاضر مورد پذیرش اعضا در سازمان همکاری‌های شانگهای قرار گیرد و موجب ارتقاء جایگاه ایران در این سازمان شود.

فهرست مطالب

۳	خلاصه کتاب
۱۳	فصل اول: معرفی سازمان همکاری شانگهای
۱۳	۱-۱ تعریف
۱۳	۱-۲ پیشینه شکل‌گیری
۱۴	۱-۳ اعضای سازمان
۱۶	۱-۴ ساختار سازمانی
۱۸	۱-۵ مهم‌ترین اهداف و کارکردهای سازمان
۱۹	۱-۵-۱ همکاری در مسایل امنیتی
۲۰	۱-۵-۲ همکاری اقتصادی
۲۰	۱-۵-۲-۱ افزایش سطح تجارت و بازرگانی
۲۱	۱-۵-۲-۲ همکاری‌های بانکی
۲۱	۱-۵-۲-۳ باشگاه مشترک انرژی
۲۲	۱-۵-۳ همکاری‌های فرهنگی
۲۲	۶-۱ جنبه‌های اهمیت سازمان همکاری شانگهای
۲۲	۱-۶-۱ اقتصادی
۲۲	۱-۶-۲ ژئوپلیتیک
۲۲	۱-۶-۳ نظامی
۲۳	۷-۱ منافع ایران برای سازمان همکاری شانگهای
۲۳	۱-۷-۱ پیشگام بودن ایران در منطقه
۲۳	۱-۷-۲ علاقه و تلاش مستمر ایران برای ثبات منطقه
۲۳	۱-۷-۳ قدرت منطقه‌ای بودن ایران و لزوم شرکت ایران در مسائل برای حل وفصل دائمی آن‌ها

- ۴-۷-۱ جذاب بودن بازار ایران و بازارهای در دسترس از طریق ایران ۲۳
- ۵-۷-۱ جایگاه ژئوپلیتیک ایران ۲۴
- ۶-۷-۱ جایگاه ایران در مبارزه با تروریسم ۲۴
- ۸-۱ پیوستن ایران به سازمان و ملاحظات فعالیت در سازمان ۲۴
- فصل دوم: تبیین وضع موجود ۲۷**
- مقدمه ۲۷
- ۱-۲ گفتار اول: تحلیل تولید، مصرف و تجارت انرژی و کالا بین کشورهای عضو ۲۸
- ۱-۲-۱ تولید انرژی هریک از کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ۲۸
- ۲-۲ مصرف انرژی هریک از کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ۳۱
- ۳-۱-۲ صادرات و واردات انرژی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ۳۳
- ۴-۱-۲ تولید کالا و خدمات کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ۳۵
- ۵-۱-۲ قدرت مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ۳۶
- ۶-۱-۲ میزان واردات و صادرات، کالاهای و خدمات کشورهای عضو ۳۷
- ۲-۲ گفتار دوم: وضع موجود تبادلات انرژی و کالایی ایران با اعضای ۴۰
- ۱-۲-۲ تبادلات ایران با اعضای ۴۰
- ۲-۲-۲ تبادلات انرژی ایران با اعضای ۴۵
- ۳-۲-۲ تبادلات کالایی ایران با اعضای ۴۹
- ۳-۲ گفتار سوم: وضع موجود تبادلات مالی ایران با اعضای سازمان همکاری ۵۳
- ۱-۳-۲ اعتبارات اسنادی ۵۵
- ۲-۳-۱-۲ روش حواله ای (AP) از طریق حوالجات ارزی بانکی (حواله بانکی) ۵۵
- ۲-۳-۲ تبادلات مالی ایران با اعضای SCO به روش های اسنادی ارد جهانی ۵۵
- ۱-۲-۳-۲ استفاده از ارزهای محلی طرف های عمده تجاری به روش و دلان ۵۶
- ۲-۳-۲-۲ مبادله پایاپای نفت با کالا (تجارت تقابل) ۵۶
- ۳-۲-۳ تهاتر ارزی از طریق شرکت های زیرمجموعه ۵۷
- ۴-۳-۲-۲ حساب باز از طریق دریافت وجه در حسابداری در کشور مقصد یا بانک ۵۷
- ۵-۳-۲-۲ روش حواله ای از طریق حواله تلگرافی (T/T) مبتنی بر نظام صرافی ۵۸
- ۶-۳-۲-۲ انتقال چمدانی ارز ۵۸
- ۷-۳-۲-۲ استفاده از طلا و فلزات گران بها ۵۹
- ۸-۳-۲-۲ استفاده از بانک هایی که رابطه کارگزاری با آمریکا و اروپا ندارند! ۶۰
- ۹-۳-۲-۲ ترکیب استفاده از روش خرید طلا و استفاده از بانک های مایل به همکاری ۶۰
- ۱۰-۳-۲-۲ گشایش اعتبارات اسنادی از کشور ثالث ۶۰
- ۱۱-۳-۲-۲ تغییر صوری مقصد / مبدأ کالا در نظام پرداخت (B/L SWITCH) ۶۱

۶۱	۱۲-۲-۳-۲ بانک های فراساحلی
۶۲	۳-۳-۲ بررسی موردی تبادلات مالی با کشورهای مهم عضو SCO
۶۲	۱-۳-۳-۲ تبادلات مالی ایران با چین
۶۸	۲-۳-۳-۲ تبادلات مالی ایران با هند
۸۹	۴-۲ گفتار چهارم: مروری بر وضع موجود تبادلات انرژی و کالایی اعضای
۹۳	۱-۴-۲ وضع موجود تبادلات انرژی اعضا با یکدیگر
۹۵	۲-۴-۲ وضع موجود تبادلات کالایی اعضا با یکدیگر
۹۹	۵ گفتار پنجم: مروری بر وضع موجود تبادلات مالی اعضای سازمان با یکدیگر
۱۰۰	۱-۵ تبادلات مالی چین و روسیه
۱۰۴	۲-۵-۲ تبادلات مالی چین و هند
۱۰۵	۳-۵-۲ تبادلات مالی تحت توافقات انرژی دوجانبه کشورهای SCO با یکدیگر
۱۰۵	۱-۳-۵-۲ پیمان پولی بر چین و مغولستان
۱۰۵	۲-۳-۵-۲ سوآپ ارزی چین و بلاروس
۱۰۶	۳-۳-۵-۲ سوآپ ارزی بین چین و ازبکستان
۱۰۶	۴-۳-۵-۲ امضای توافق پرداخت ارزی دوجانبه (بازبینی شده) بین چین و روسیه
۱۰۶	۵-۳-۵-۲ پیمان پولی دوجانبه بین چین و پاکستان
۱۰۷	فصل سوم: تبیین وضع مطلوب و ظرفیت ها
۱۰۷	مقدمه
۱۰۷	۱-۳ گفتار اول: وضع مطلوب تبادلات انرژی و کالایی ایران با اعضای سازمان
۱۰۹	۱-۳-۱ ظرفیت بالقوه تبادلات انرژی ایران با اعضای سازمان
۱۱۳	۲-۳-۱ ظرفیت بالقوه تبادلات کالایی ایران با اعضای سازمان
۱۱۶	۲-۳-۲ گفتار دوم: وضع مطلوب تبادلات مالی ایران با اعضای سازمان
۱۲۳	۳-۳-۲ وضع مطلوب تبادلات انرژی و کالایی اعضای سازمان با یکدیگر
۱۲۳	۱-۳-۳ ظرفیت بالقوه تبادلات انرژی اعضای سازمان با یکدیگر
۱۲۷	۲-۳-۳ ظرفیت بالقوه تبادلات کالایی اعضای سازمان با یکدیگر
۱۲۹	۴-۳-۳ گفتار چهارم: وضع مطلوب تبادلات مالی اعضای سازمان با یکدیگر
۱۳۷	فصل چهارم: راهکارها و پیشنهادها
۱۳۸	۱-۴ گفتار اول: راهکارهای رسیدن به وضع مطلوب تبادلات انرژی و
۱۴۴	۲-۴ گفتار دوم: راهکارهای بهبود تبادلات مالی ایران با اعضای
۱۴۷	۳-۴ گفتار سوم: راهکارهای رسیدن به وضع مطلوب تبادلات انرژی و
۱۵۰	۴-۴ گفتار چهارم: راهکارهای ایجاد بستر تبادلات مالی اعضای سازمان با یکدیگر

- ۴-۴-۱ ایجاد سامانه پیام‌رسانی درون سازمان همکاری شانگهای (SIFT) ۱۵۰
- ۴-۴-۲ ایجاد اتاق تسویه شانگهای (SCH) ۱۵۵
- ۴-۴-۳ بانک تسویه و پرداخت شانگهای (BSP) ۱۵۸
- ۴-۴-۴ تعریف ارز مجازی ابریشم و بازار ارز و طلای شانگهای (SEGM) ۱۶۳
- ۴-۴-۵ نظام جامع تبادلات مالی بین‌المللی شانگهای ۱۶۷

فصل پنجم: سناریوهای پیشنهادی ۱۷۱

مقدمه ۱۷۱

۵- گفتار اول: سناریوی کوتاه‌مدت؛ چالش‌های پیش‌رو و راهکارها ۱۷۱

۵-۱ استفاده از خط اعتباری ماهانه با سقف ۱/۱۲ خط اعتباری ۱۷۵

۵-۱-۲ استفاده از ارز جهان‌روا ۱۷۵

۵-۱-۳ انجام تعهدات با نرخ روز برابری ارزها در عین مشخص بودن ۱۷۶

۵-۱-۴ اصلاح اجرای سناریوی کوتاه‌مدت ۱۷۶

۵-۲ گفتار دوم: سناریوی میان‌مدت ۱۷۷

۵-۲-۱ تجمیع توان دو جانبه کشورها با یکدیگر در اتاق تسویه شانگهای ۱۷۷

۵-۲-۲ ایجاد سامانه پیام‌رسانی برای تباط اتاق تسویه شانگهای با کشورها ۱۷۸

۵-۲-۳ خلاصه اجرایی سناریوی میان‌مدت ۱۷۹

۵-۳ گفتار سوم: سناریوی بلندمدت ۱۸۱

۵-۳-۱ ایجاد لایه پرداخت کلان با بانک تریه و پرداخت شانگهای (BSP) ۱۸۱

۵-۳-۲ ایجاد ارز مجازی ابریشم برای جایگزینی حسابداری با دلار ۱۸۲

۵-۳-۳ توسعه سامانه نرخ ارز شانگهای (SERS) و بازار ۱۸۳

۵-۳-۴ خلاصه اجرایی سناریوی بلندمدت ۱۸۳

منابع و مآخذ ۱۸۷